

“Тасдиқ мекунам”

Директори Институти таърих,
бостоншиносӣ ва мардумшиносии
ба номи А. Дониши Академияи
миллии илмҳои Тоҷикистон,
доктори илмҳои таърих, профессор



Убайдулло Н.К.
“20” январи соли 2022

Хулосаи

шубъаи таърихи навтарини Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А. Дониши Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон ба таҳқиқоти диссертатсионии докторанти PhD Махсудов Аслиддин Муҳаббатович “Ҳаёти иқтисодӣ – иҷтимоӣ ва фарҳангии водии Рашти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои Истиқлолият (1991-2021)” барои дарёфти дараҷаи доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисосҳои 6D020300 - Таърих, ихтисоси 6D020301 - Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)

Таҳқиқоти диссертатсионии Махсудов А.М. “Ҳаёти иқтисодӣ – иҷтимоӣ ва фарҳангии водии Рашти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои истиқлолият (1991- 2021)” дар шубъаи таърихи навтарини Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А.Дониши Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон омода гардидааст.

Докторанти PhD Махсудов Аслиддин Муҳаббатович, соли таваллудаш 13.11.1992, соли 2014 факултети таърих ва филологияи Донишқадаи омӯзгории Тоҷикистон дар ноҳияи Рашт ва соли 2016 магистранти Институти фалсафа, сиёсатшиносӣ ва ҳуқуқи ба номи А. Баҳоваддинови Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз рӯи ихтисоси “ҳуқуқшиносӣ” хатм кардааст. Номбурда соли 2017 дар

шуъбаи таърихи навтарин шомили зинаи доктор фалсафа (PhD) гардида, онро соли 2020 хатм намуд.

Таҳқиқоти диссертатсионии Махсудов Аслиддин Муҳаббатович дар мавзӯи “Ҳаёти иқтисодӣ – иҷтимоӣ ва фарҳангии водии Рашти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои истиқлолият (1991- 2021)” дар ҷаласаи шуъбаи таърихи навтарини Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи А. Дониши АМИТ муҳокима ва барои дифоъ пешниҳод карда шуд, (протоколи № 1, аз 18 январи соли 2022).

Дар муҳокима ширкат намуданд: Ғафуров А.М.-мудири шуъба, номзади илмҳои таърих, дотсент, Абулҳаев Р.А.-доктори илмҳои таърих, профессор, Ҳотамов Н.Б.-доктори илмҳои таърих, профессор, ходимони пешбари илмӣ; д.и.т. Ф. Абдурашитов, н.и.т. Р. Каримова, ходими илмӣ н.и.т. Ҷ. Мирзоев, ходими илмӣ н.и.т. М. Акрамов, лаборанти шуъба Ш. Олимова, докторанти PhD Махсудов А.М.

Дар натиҷаи муҳокимаи диссертатсияи Махсудов А.М. хулосаҳои зерин пешниҳод шуданд:

Мубрамии мавзӯи таҳқиқот. Омӯзиши таърихи манотиқи алоҳидаи ҷумҳурӣ, барои рушди иҷтимоию иқтисодӣ ва фарҳангии он аҳаммияти бузурги илмиро дорост. Аз тарафи дигар, барои таҳқиқи ҳамаҷонибаи таърихи Тоҷикистони муосир, омӯзиши минтақа ва навоҳии алоҳидаи он хеле муҳимму саривақтӣ буда, аҳаммияти бузурги таърихӣ-кишваршиносӣ дорад.

Барои дарки илмии равандҳо ва падидаҳои мусбӣю манфӣи ҳаёти иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва фарҳангӣ дар шароити соҳибистиклолӣ, омӯзиши фаъолияти истеҳсолӣ, иҷтимоию иқтисодӣ ва фарҳангии минтақаҳо ва ноҳияҳои алоҳидаи ҷумҳурӣ аз масоили ниҳоят муҳим ва рӯзмарра мебошад.

Дар робита ба ин, омӯхтани масъалаҳои фаъолияти ҷамъиятию сиёсии шаҳрвандон, иштироки онҳо дар ҳалли мушкилоти вучуддоштаи

ҳаёти иҷтимоӣ- иқтисодӣ ва фарҳангии ҷомеа, дар маҷмӯъ ташаккул ва рушди Ҷумҳурии Тоҷикистон, ки барои водии Рашт низ истисно нест, аҳаммияти бузурги илмӣ дорад.

Инчунин, моҳияти баррасии мавзӯ дар он аст, ки имкон дорад сабабҳои пастравии ҳаёти иҷтимоӣ иқтисодии ҷумҳурӣ ва баҳусус водии Рашт дар охири асри XX – аввали асри XXI муайян карда шавад. Ба даст овардани истиқлолияти давлатӣ барои рушди худшиносии худогоҳии миллӣ ва ифтихори ватандорӣ шароит фароҳам меоварад.

Дар асоси гуфтаҳои боло хулоса кардан мумкин аст, ки таҳқиқи илмӣ ҳаёти иҷтимоӣ иқтисодӣ ва фарҳангии водии Рашт на танҳо аҳаммияти назариявӣ, балки амалӣ низ дорад.

Дарачаи таҳқиқи мавзӯи илмӣ. Бояд қайд кард, ки то имрӯз доир ба ҳаёти иқтисодӣ-иҷтимоӣ ва фарҳангии водии Рашти Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар солҳои истиқлолият, таҳқиқоти илмӣ хосса навишта нашуда, аммо доир ба таърихи навоҳии алоҳидаи минтақа солҳои охир якчанд асару мақолаҳо, ки бештар хусусияти публицистӣ доранд, ба нашр расидаанд.

Мақсад ва вазифаҳои таҳқиқоти диссертсионӣ. Мақсади таҳқиқоти диссертсионӣ омӯзиш ва инъикоси мушкилоти ҳаёти иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва фарҳангии водии Рашт дар тӯли солҳои соҳибистиқлолӣ, натоқи таҷрибаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон, ташкилоти ҷамъиятии минтақа, ҷумҳурӣ, инчунин байналмилалӣ дар ҳалли ғаврии мушкилоти минтақа, нишон додани чараҳои татбиқи онҳо дар соҳаи иҷтимоӣ мебошад.

Бо дарназардошти мақсади зикршуда дар диссертсия вазифаҳои зерин гузошта мешаванд:

– равшан намудани заминаҳо ва сабабҳои бӯҳрони иқтисодиву иҷтимоии навоҳии водии Рашт дар солҳои аввали истиқлолият;

- таҳқиқ ва равшан намудани омилҳои тараққиёти сӯсти саноат, мушкилот ва дурнамои он дар минтақа;
- омӯхтани чараҳои пешрафти соҳаи кишоварзии водии Рашт дар солҳои истиқлолият;
- шарҳи вазъ ва рушди минбаъдаи низом (система)-и тандурустӣ;
- муайян кардани зарурияти ислоҳоти мактабу маориф дар солҳои истиқлолият, мушкилот ва монеаҳои соҳа;
- баррасии нақши фондҳои гуногуни сармоягузорӣ ва соҳибкорони маҳаллӣ дар рушди бахшҳои иқтисодӣ ва фарҳанги минтақа;
- муайян намудани нақши муассисаҳои фарҳангӣ дар боло бурдани маърифатӣ аҳоли;
- баррасии имконоти сайёҳии водии Рашт, мушкилот ва дурнамои он.

Навгонии илмӣ таҳқиқоти диссертатсияи Махсудов А.М. дар он аст, ки бори аввал дар таърихнигории ватанӣ вазъи иҷтимоию иқтисодӣ ва фарҳангии водии Рашти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои Истиқлолияти давлатӣ, бо ҷалби доираи васеи адабиёту сарчашмаҳои муътамад таҳқиқ шудааст.

Бори аввал ба рӯйдодҳо ва далелҳои марбут ба таърихи ҳаёти иҷтимоию иқтисодӣ ва фарҳангии навоҳии водии Рашт дар солҳои истиқлолият баҳои воқеӣ дода мешавад.

Дар ин замина, хулосаҳои дар мундариҷаи диссертатсия мавҷудбударо муаллиф бо назардошти самаранокиаш барои ҳалли мушкилоти иҷтимоии соҳа баровардааст.

Ҳамин тавр, масъалаҳои зерин ба сифати навгонии илмӣ дар диссертатсия муайян шудаанд:

- замина ва сабабҳои бухрони иқтисодиву иҷтимоии навоҳии водии Рашт дар солҳои аввали истиқлолият таҳқиқ гардид;

- омилҳои сусти тараққи кардани саноат, мушкилот ва дурнамои он дар минтақа омӯхта шуд;
- бори нахуст пешрафти соҳаи кишоварзии водии Рашт, мушкилот ва дурнамои он таҳлил гардид;
- вазъ ва рушди минбаъдаи низом (система)-и тандурусти таҳқиқ шуд;
- бори аввал зарурияти ислоҳоти мактабу маорифи навоҳии водии Рашт дар даврони истиқлолият, баррасӣ шуд;
- нақши муассисаҳои фарҳангӣ дар боло бурдани маърифатӣ аҳоли муайян гардид;
- имконоти рушди сайёҳии водии Рашт, мушкилот ва дурнамои соҳа таҳқиқ шуд.

Аҳамияти назариявӣ ва амалии таҳқиқот аз он иборат аст, ки маводи дар он мавҷудбуда минбаъд дар навиштани асарҳои махсуси бунёдӣ, оид ба таърих ва таърихнигории таърихи халқи тоҷик, истифода шуда метавонад. Тавсияҳои илмӣ дар диссертатсия мавҷударо мақомоти давлатӣ барои таҳияи барномаҳои нав барои рушди минбаъдаи соҳаҳои ҷудоғонаи хоҷагии халқи минтақа метавонанд истифода баранд. Муқаррароти асосии диссертатсия дар таҳияи курси лексияҳо ва хондани курсҳои махсус доир ба таърихи халқи тоҷик барои донишҷӯёни мактабҳои олии метавонад хизмат кунад.

Саҳми шахсии довталаби дараҷаи илмӣ дар таҳқиқот, ки ӯ дар асоси шумораи зиёди маводи бойгонӣ, матбуоти даврӣ ва адабиёти нашргардида доир ба ҳаёти иқтисодиву иҷтимоӣ ва фарҳангии навоҳии водии Рашт, дар солҳои истиқлолият, таҳқиқоти маҷмӯиро анҷом додааст. Натиҷаи таҳқиқоти мазкур, хулосаю навгониҳои илмӣ, муқаррароти ба ҳимоя пешниҳодшаванда ва тавсияҳои ҷанбаи амалидошта бевосита аз ҷониби муаллиф таҳия, баррасӣ ва собит карда шудаанд.

Автореферати диссертатсия муҳтавои асосии онро пурра фаро гирифта, муқаррароти асосии диссертатсия дар мақолаҳои илмии унвонҷӯ инъикос гардидаанд.

Феҳристи интишороти илмии довталаби дараҷаи илмӣ

А) Мақолаҳои илмие, ки дар маҷаллаҳои тақризшавандаи ҚОА назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва ҚОА назди Вазорати маориф ва илми Федератсияи Россия ба таъб расидаанд:

[1-М]. Махсудов, А.М. Аз таърихи таъсисёбии Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар ноҳияи Рашт [Матн] /А.М. Махсудов //Муаррих – 2018. – №2 (14). – С.59-61. ISSN 2789294-8

[2-М]. Махсудов, А.М. Баъзе хусусиятҳои мардумшиносии аҳолии водии Рашт дар китоби “Таджики Каратегина и Дарваза” [Матн] /А.М. Махсудов //Муаррих – 2018. – №3 (15). – С.104-107. ISSN 2789294-8

[3-М]. Махсудов А.М. Рушди соҳаи фарҳанги ноҳияи Рашт дар давраи истиқлолият /А.М. Махсудов [Матн] //Муаррих – 2018. – №4 (16). – С.66-69. ISSN 2789294-8

[4-М]. Махсудов, А.М. Зарипов, Н., Иқтидор ва имкониятҳои туристии ноҳияи Рашт: мушкилот ва дурнамо [Матн] / А.М.Махсудов, Н. Зарифов //Паёми Донишгоҳи омӯзгорӣ. – 2020. – №4 (87). – С.243-245. ISSN 2219-5408.

Б) Мақолаҳо дар маҷаллаҳои дигар, маҷмӯаҳои илмӣ:

[5-М]. Махсудов, А.М. Мудабиров, З.Б., Сатҳи инъикоси таърихи водии Рашт дар асари Эмом Муҳиддинов “Қисмате аз таърихи Рашти кӯҳан” [Матн] /А.М. Махсудов, З.Б. Мудабиров //Гузоришҳои Академияи илмҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон. – 2020. – №2 (010). – С.129.– 133. ISSN 2076-2569

[6-М]. Махсудов, А.М. Пешвои миллат ва дурнамои ноҳияи Рашт дар замони истиқлолият [Матн] /А.М. Махсудов // Маводи конференсияи

илмию назариявӣ: “Истиқлолият дастоварди бузурги миллати тоҷик” (Рашт, 5 сентябри соли 2018). – Душанбе, 2018. – С. 53-59.

[7-М]. Махсудов, А.М. Боғи миллии Тоҷикистон минтақаи ояндадори сайёҳӣ [Матн] /А.М.Махсудов //Паёми Донишкадаи омӯзгории Тоҷикистон дар ноҳияи Рашт. – 2020. – №3 (3). – С.122-125.

[8-М]. Махсудов, А.М., Зарифов, Н., Имкониятҳои сайёҳии ноҳияи Лахш: мушкилот ва дурнамо [Матн] /А.М. Махсудов, Н. Зарифов // Таърих, анъана ва дурнамои рушди ҳунарҳои мардумӣ (Маводи конференсияи ҷумҳуриявии илмӣ-назариявӣ, ш.Душанбе, 28 ноябри соли 2020). – Душанбе, 2021. – С. 246-248.

[9-М]. Махсудов, А.М. Вазъи маорифи ноҳияҳои водии Рашт дар солҳои Истиқлолият (1991-2021). [Матн] //Истиқлоли давлатӣ: марҳалаи тақдирсоз дар сарнавишти халқи тоҷик (ба муносибати 30-солагии Истиқлоли давлатии Ҷумҳурии Тоҷикистон), (Маводи конференсияи илмӣ-назариявии ҷумҳуриявӣ). Душанбе, 4 сентябри 2021. – Душанбе, 2021. – С. 362-377.

Таҳқиқоти илмии Махсудов Аслиддин Муҳаббатович “Ҳаёти иқтисодӣ–иҷтимоӣ ва фарҳангии водии Рашти Ҷумҳурии Тоҷикистон дар солҳои истиқлолият (1991- 2021)” ҷавобгӯии талаботи муқаррарнамудаи КАО назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон буда, барои дарёфти дараҷаи доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисосҳои 6D020300 – Таърих, ихтисоси 6D020301- Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) тавсия карда мешавад.

Хулоса дар маҷлиси шӯбаи таърихи навтарини Институти таърих, бостоншиносӣ ва мардумшиносии ба номи Аҳмади Дониши Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон қабул карда шуда, барои баррасӣ ба Шӯрои олимони Институт пешниҳод карда мешавад.

Дар ҷаласа иштирок доштанд - 8 нафар.

Натиҷаи овоздиҳӣ: “тарафдор”-8, “зид” – нест, “бетараф”- нест.
Протоколи № 1 аз 18 январи соли 2022.

Раисикунанда:

сарҳодими илмӣ шуъбаи таърихи навтарини
Институти таърих, бостоншиносӣ ва
мардумшиносии ба номи А.Дониши
Академияи миллии илмҳои Тоҷикистон
доктори илмҳои таърих, профессор



Абулҳаев Р.А.

Котиб



Олимова Ш.

Имзои д.и.т. , профессор Абулҳаев Р.А. – ро тасдиқ мекунам:

Сардори ШК

20.01.2022.



Файзуллоева Г.Қ.